

СТАНОВИЩЕ

от доц. **Иван Стоянов Мерджанов, д.п.,**

Директор на Департамента по чуждоезиково обучение, комуникации и спорт
при Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“, гр. Варна,
член на научно жури, определено със Заповед № Р-109-324/07.10.2019 г.
на Ректора на Медицински университет, гр. Варна

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по..., по научна специалност „Педагогика на обучението по здравни грижи за нуждите на катедра „Здравни грижи“ към Филиал Сливен на Медицински университет – Варна, обявен в ДВ бр. 62/06.08.2019 г

Като единствен кандидат в конкурса участва доц. Елена Грозева Желева, д.п. доцент в катедра „Здравни грижи“ към Филиал Сливен на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна. Представените документи са изготвени съобразно изискванията на Закона за развитие на академичния състав на РБ и Правилника за неговото приложение, а също така и според Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна от 29.10.2018 г.

1. Професионално развитие на кандидата

Доцент Елена Грозева Желева, д.п., завършва първоначално специалност „медицински фелдшер“ в ПМИ „Христина Хранова“, Стара Загора, а след това последователно придобива ОКС бакалавър по специалност „Здравни грижи“ в МУ-София и две магистратури – по специалност „Педагогика“ със специализация по образование на възрастните в СУ „Св. Климент Охридски“-София и по специалност „Управление на здравните грижи“, с професионална квалификация и правоспособност за мениджър на здравните грижи в МУ – София. През 2015 г. в МУ-София придобива специалност „Медицинска педагогика“. През периода 2003/2005 г. е докторантка на самостоятелна подготовка в СУ „Св. Климент Охридски“, Факултет по педагогика като придобива ОНС – Доктор по Научна специалност 05.07.01. „Теория на възпитанието и дидактика“ с дисертация на тема: “Учебно-практическите занятия за формирането на бъдещия специалист в медицинския колеж”. От 2009 г. е доцент по научна специалност: 05.07.03. „Методика на обучението по /общи и специални сестрински грижи/”. В момента заема длъжността доцент в катедра „Здравни грижи“ към Филиал Сливен на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна.

2. Характеристика на научната и методическата дейност на кандидата

2.1. Общо описание на представените материали

По чл. 138 (1), т.4 от Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна доцент Елена Грозева Желева, д.п. е представила на хартиен и електронен носител попълнена стандартизирана електронна справка, доказваща изпълнението на минималните

изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“. Кандидатката е представила също така монография и списък с общо 70 пълнотекстови публикации в научни списания и сборници извън тези, участващи в доказателствения материал за покриване на минималните изисквания - 31 публикации в български научни издания и 39 публикации в чуждестранни списания и сборници, 3 учебника, 34 участия в национални и 43 в международни научни форуми. Цитиранията са общо 13 - 9 в монографии и колективни томове с научно рецензиране и 4 в нереферирани списания с научно рецензиране.

2.2. Оценка на научните приноси

Научните трудове на доцент Елена Желева, д.ф. обхващат следните основни направления: 1) ролята, мястото и статутът на методиката на обучение по здравни грижи при провеждане на лекции, практически занятия, клинична практика и преддипломен стаж с цел организиране и качествено провеждане на учебно-възпитателния процес във висшите медицински училища, 2) методическите проблеми на теоретичните, практическите и философските аспекти на общите и специални сестрински и акушерски грижи, 3) формиращата функция на методиката на обучение по здравни грижи и условията и факторите за реализиране на тази функция при практическото обучение и 4) използване на съвременните технологии в процеса на обучение.

С най-голям научен принос се откроява представената **монография „Методика на обучението по здравни грижи“ (2019)**. Трудът обхваща 3 глави: 336 страници, от които 271 страници основен текст, 55 страници приложения и 5 страници списък на използваните източници на български, английски и руски език. Трудът е идентифициран с международен стандартен номер ISBN 978-954-490-647-4 и е публикуван на български език от издателство ”ЕКС-ПРЕС” – Габрово. Текстовата информация е илюстрирана с 25 фигури и 3 таблици. Форматът отговаря на стандартите за хабилитационен труд. Монографията е добре и последователно структурирана, съдържа нужните теоретични постановки и емпиричен материал, а направените изводи съдържат сериозен научен принос.

Обект на изследване в монографията е обучението по здравни грижи на студенти от регулираните специалности – медицинска сестра, акушерка, рехабилитатор и други. Разработена е тезата, че формирането на професионална пригодност, на готовност и по – голяма увереност у бъдещите здравни специалисти, се обуславя от задълбоченото овладяване не само на теоретичните знания, но и от практическите умения, навици и компетенции. Монография си поставя за задача да докаже нуждата от качествено нова организация на учебно – възпитателния процес, провеждан във висшите училища, които подготвят бъдещите здравни специалисти. Открити са основните въпроси и направления, теоретичните занятия, учебно–практическите занятия, клиничната практика и преддипломния стаж в системата на теоретико – практическата подготовка и обучение на специалистите по здравни грижи. Представена е подготовката на студентите за предстоящата им самостоятелна професионална дейност. Аргументите обхващат онези организационно–педагогически условия, които съдействат оптимално за формиране на професионални знания, умения, навици и компетенции на студентите. Анализът показва, че всеки един елемент от предлаганите лекции, учебно-практически занятия, клинична практика и преддипломен стаж, провеждани в съответствие с методиката на обучение по

здравни грижи във висшето училище, е условие и фактор за формирането на бъдещия здравен специалист – медицинска сестра и акушерка.

В представените на вниманието на научното жури **учебници** са включени всички особености на педагогическата среда, болничната и извънболничната обстановка и условията, при които се провежда обучението на медицинските сестри и акушерки. Те създават условия за формирането на професионални знания, умения, навици и компетенции у бъдещите медицински специалисти и включват всички модули, заложи в учебния план на регулираните професии – медицинска сестра и акушерка като философия и въведение в сестринските и акушерски грижи., теоретични основи и практически основи на сестринските грижи.

Пълнотекстовите публикации представени за разглеждане са съществена част от научната продукция на кандидатката. Важно място в нея заемат формирането на професионални и морални знания, умения и компетенции у бъдещите здравни специалисти чрез методиката на обучение по здравни грижи и прилагането на съвременните дидактически технологии в обучението.

В посочените публикации са разгледани личностно-професионалното развитие на преподавателя по здравни грижи във висшето училище като медицински професионалист и педагог, неговите етика и култура на организационното поведение, както и процеса на личностно и професионално изграждане и усъвършенстване на бъдещия специалист по здравни грижи. Важно място в публикациите заемат физическото възпитание и спорта като мотивация за здравословен начин на живот и професионална потребност у бъдещите здравни специалисти. Здравната мотивация и професионалната потребност от физическо възпитание и спорт на специалистите, обучаващи се във висшето училище се определя като конкретен тип, система от жизнени дейности, насочени към съхранение и подобряване на здравето им.

Хуманизирането на педагогическия процес във висшето училище при обучението на специалистите по здравни грижи е друг основен проблем в публикациите. По този начин у бъдещите здравни специалисти се формират човешки взаимоотношения, които се проявяват при ежедневното общуване и грижи за пациента.

Друг проблем, разработен в публикациите, е методиката на научно-приложните изследвания, проучвания и публикации в областта на сестринските грижи, доколкото педагогическите изследвания във висшето училище са насочени към решаване на проблемите в обучението и възпитанието на специалистите по здравни грижи, генерирането на нови идеи и достигането до ново знание за изследвания обект. Съществена част от публикациите разглеждат въпросите, свързани с взаимоотношенията преподавател – студент – пациент и адаптацията на бъдещия специалист в стационара, изискваща морално–волеви качества и такава ценностна система, която позволява на личността да се адаптира към новите социални условия в болничната среда и да реализира своя творчески потенциал. Това отвежда и към темата за практическата подготовка на бъдещите специалисти по здравни грижи, която е във фокуса на голяма част от публикациите на кандидатката, а клиничната практика се разглежда като основна технология в системата за подготовка, организация и управление на учебно–възпитателния процес във висшето

училище. Предложен е комплексен анализ на ролята, функциите и ефективността на клиничната практика за оптималната професионална подготовка и формиране на бъдещите специалисти по здравни грижи. Не на последно място в публикациите своето място има и психолого-дидактичката характеристика на умствения труд на бъдещия професионалист по здравни грижи в условията на университетското образование, неговите психични процеси и състояния, свързани с натоварването на познавателната, емоционалната, волевата сфери и на сетивния анализаторен апарат.

Приносите на кандидатката, постигнати извън тематиката на хабилитационния труд, са насочени в три основни области:

1) Формирането на професионални и морални знания, умения и компетенции у бъдещите здравни специалисти чрез методиката на обучение по здравни грижи. Приносен характер имат и изследванията на доцент Желева в областта на личностно-професионалното развитие на преподавателя по здравни грижи във висшето училище и изграждане и усъвършенстване на бъдещия специалист по здравни грижи.

2) Методиката на научно-приложните изследвания, проучвания и публикации в сестринските грижи и въпросите, свързани с взаимоотношенията преподавател – студент – пациент в контекста на адаптацията на бъдещия специалист към новите социални условия в болничната среда,

3) Практическата подготовка на бъдещите специалисти по здравни грижи и разглеждане на клиничната практика като основна технология в учебно-възпитателния процес във висшето медицинско училище.

3. Учебна дейност/ участие в научно-приложни и изследователски проекти.

Съгласно приложените документи доцент Желева има повече от 32 години преподавателски стаж е с пълна учебна натовареност от 241 до 326 ч годишен хорариум, който значително надвишава съществуващия норматив. От 2019 до 2013 г. доцент Желева е ръководител на четири национални научни проекта. Наукометричните показатели свидетелстват за висока степен на научно-изследователска и преподавателска активност.

4. Заключение

Представените в становището научни приноси, сериозна научна работа и преподавателска дейност ми дават основание да гласувам за избирането на доцент Елена Грозева Желева, д.п. на академичната длъжност „професор“ в катедра „Здравни грижи“ към Филиал Сливен на Медицински университет – Варна в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по..., по научна специалност „Педагогика на обучението по здравни грижи.

05.11.2019 г.

Изготвил становището:

Доц. Иван Мерджанов, д.п.